

חלופות בהערכה

מטלת ביצוע

תכנית "חמ"ד ועד" – תשע"ח

מטלת הביצוע משלימה את חוויית הלמידה ומאפשרת לקשר באופן מעשי בין הלימודים התיאורטיים למציאות.

1. מטרות :

- הנחלת זיכרון השואה ותיעוד ממקור ראשון של סיפורי המאבק להקמת המדינה, עלייה והתיישבות.
  - מפגש בלתי אמצעי עם אנשי עדות.
  - איתור מידע מקדים ובניית רקע והקשר היסטורי לקראת המפגש עם איש העדות.
  - העמקה בחומר הנלמד.
  - יישום והמחשה של החומר הנלמד.
  - הפיכת נושא הלימוד לרלוונטי ומשמעותי לתלמיד.
  - יכולת למידה ועבודה בצוות.
- במטלת הביצוע קיימים ארבעה מרכיבים בסיסיים :

- (1) אקטיביות
- (2) למידה עיונית
- (3) כתיבת עבודה
- (4) התנסות בעבודת צוות

משרד החינוך
מינהל החינוך הדתי
הפיקוח על היסטוריה ואזרחות בחמ"ד

2. הנחיות כלליות:

- א. יש להקדיש לביצוע התכנית: 15 שעות.
ב. במסמך נפרד נעדכן באפשרות להעלות את הראיונות לאתר 'הקשר הרב-דורי', למעוניינים בכך.

3. מושאי ריאיון אפשריים:

- ניצולי שואה
- לוחמי המחתרות
- לוחמי מלחמת העצמאות
- אנשים שהיו שותפים בעליה ובקליטה בשנות החמישים
- אנשים שהיו שותפים בהתיישבות בשנות החמישים
- בני העדה האתיופית שהיו קשורים לעליית יהודי אתיופיה לארץ

4. סדנת הכנה לריאיון- כיתתי

יפורט בהמשך.

5. הכנה לעדות-

כל קבוצת תלמידים (2-3) יכינו לפני המפגש עם איש העדות 1-2 עמודי רקע של מידע שיהוו הכנה והכוננה לקראת העדות וירחיבו את ידיעותיהם של התלמידים לקראת הריאיון. דפי המידע האלו יוכנו בעקבות שיחת התיאום שלהם עם איש העדות, ובה יבררו גם פרטים ביוגרפיים בסיסיים, כמו, ארץ המוצא של העד והקהילה בה חי טרם המלחמה ובמהלך המלחמה והשואה כאשר מראיינים ניצול שואה, הקרב בו לחם או המחתרת אליה השתייך וכדומה.
לצורך כתיבת עמודי הרקע על התלמיד להיעזר ב 2 מקורות מידע לפחות.

יציאה לריאיון

שאלות רקע בסיסיות :

שם העד (שם משפחה קודם אם יש)

שם ההורים

שנת לידה

עיר וארץ מוצא (אם רלוונטי)

שפת אם

שלטון ודת בארץ המוצא (אם רלוונטי)

אירוע חשוב שהעד מעוניין להרחיב עליו בריאיון

שנת עליה (אם רלוונטי)

משרד החינוך
מינהל החינוך הדתי
הפיקוח על היסטוריה ואזרחות בחמ"ד

• **מסלול ניצולי שואה**

ספר על ילדותך (משפחה, חגים, חברים)
היכן היית בעת הכיבוש הנאצי?
כיצד עברו עליך שנות המלחמה?
ספר על אירוע מסוים שקרה לך במהלך המלחמה.
כיצד עברו בני משפחתך את שנות המלחמה?
היכן היית כאשר הסתיימה המלחמה?
מה עשית בתקופה הראשונה עם סיום המלחמה?
איך ומתי עלית לארץ?
מה היה חלקך בתקומת מדינת ישראל ועם ישראל.
יש לבקש לראות תמונות או חפצים הקשורים לראיון, אם יש.

• **מסלול מחתרות**

ספר על ילדותך (משפחה, חגים, חברים).
ספר על ימי הישוב/טרומ המדינה מנקודת מבטך.
מתי וכיצד הצטרפת לפעילות במחתרת?
האם ומדוע בחרת להצטרף דווקא למחתרת זו?
באיזו מידה שיתפת את הוריד/בני משפחה קרובים בקורותיך במחתרת?
ספר על אירוע מסוים שקרה לך בימי המאבק להקמת המדינה.
כיצד לדעתך תרמה המחתרת להקמת המדינה?
היכן היית בפרוץ מלחמת העצמאות/הכרזת העצמאות ומה היה תפקידך במלחמה?
מה היה חלקך בתקומת מדינת ישראל ועם ישראל?
יש לבקש לראות תמונות או חפצים הקשורים לראיון, אם יש.

• **מסלול מלחמת העצמאות**

ספר על ילדותך (משפחה, חגים, חברים).
ספר על ימי הישוב/טרומ המדינה מנקודת מבטך.
היכן היית בפרוץ מלחמת העצמאות/הכרזת העצמאות ומה היה תפקידך במלחמה?
ספר על אירוע מסוים שקרה לך במהלך המלחמה.
היכן היית כאשר הסתיימה המלחמה?
מה היה חלקך בתקומת מדינת ישראל ועם ישראל?
יש לבקש לראות תמונות או חפצים הקשורים לראיון, אם יש.

משרד החינוך
מינהל החינוך הדתי
הפיקוח על היסטוריה ואזרחות בחמ"ד

• מסלול עליה וקליטה בעשור הראשון ומאתיופיה

- ספר על ילדותך (משפחה, חגים, חברים).
- ספר על ארץ המוצא (מנהגים, קהילה יהודית וכו').
- תאריך העלייה לארץ.
- האם היה לך חלום הקשור לעליה לא"י?
- מדוע החלטת לעלות לארץ?
- האם עלית לבד/ עם בני משפחה/ בני קהילה, ומדוע?
- ספר כיצד התרחשה העלייה?
- תאר את סיפור העלייה.
- האם חווית קשיים בעת העלייה לארץ?
- תאר את תהליך הקליטה הראשונית בארץ?.
- מה היה חלקך בתקומת מדינת ישראל ועם ישראל?
- יש לבקש לראות תמונות או חפצים הקשורים לראיון, אם יש.

• מסלול התיישבות

- ספר על ילדותך (משפחה, חגים, חברים).
- ספר על ארץ המוצא (מנהגים, קהילה יהודית וכו').
- *אם נולד בחו"ל- מתי וכיצד עלית לארץ?
- מה לדעתך מייחד את ההתיישבות בראשית המדינה?
- מה הייתה, לדעתך, החשיבות למפעל ההתיישבות בעשור הראשון למדינת ישראל?
- מה מקומך האישי במפעל ההתיישבות?
- מה היה החלום שלך בקשר למפעל ההתיישבות?
- אילו תנאים ואמצעים עמדו לרשותכם?
- תאר קשיים, דילמות והתמודדויות שחווית.
- מה היה חלקך בתקומת מדינת ישראל ועם ישראל?
- יש לבקש לראות תמונות או חפצים הקשורים לראיון, אם יש.

יש לבקש מאיש העדות לספר על אירוע היסטורי נוסף שבו נטל חלק ולשתף בחוויותיו מאירוע זה.

סיפור העדות :

התלמידים יערכו סיכום המתאר את הנקודות המרכזיות שנאמרו במהלך הריאיון (עד שני עמודים).
הסיכום צריך להוות סיפור תמציתי וקולח המשקף את העדות. אין צורך בתמלול הריאיון ואין צורך להיצמד למבנה של שאלה ותשובה.

משרד החינוך
מינהל החינוך הדתי
הפיקוח על היסטוריה ואזרחות בחמ"ד

6. מרכיבי עדות:

התלמידים יבחרו ארבעה מרכיבי-עדות מתוך הריאיון וירחיבו אותם באמצעות המחקר. מרכיבי עדות הם נושאים היסטוריים או מושגי מפתח החוזרים על עצמם במהלך הריאיון, והם משמעותיים להבנת העדות. הדרישה היא שההסבר לכל מרכיב עדות יהיה באורך של 5-10 שורות. ההרחבה של מרכיבי העדות יכולה להילקח מכל מקור מידע, כולל מהאינטרנט. יש לציין בהערות שוליים את המקור ברישום ביבליוגרפי תיקני.

7. איתור מקור מידע:

התלמידים יאתרו מקור מידע כלשהו הקשור לעדות מההיבט ההיסטורי. ניתן לאתר מכל מאגר מידע אפשרי, כגון: ארכיון, עיתונות, סרטים, פרוטוקולים, ספרות, מאמר, יומן, מכתב, מפה, צילום ועוד. מומלץ כי המקור ישקף הרחבה או נקודת מבט נוספת על הנאמר בעדות.

הערה: מקור המידע ורכיבי העדות צריכים להיות קשורים להיבט ההיסטורי של העדות. (אין להוציא מההקשר ההיסטורי של הריאיון, כדוגמת מקור הקשור לאותו מקום גיאוגרפי אך לתקופה אחרת). על התלמיד לקשר בין העדות לבין מקור המידע שאיתר. כלומר, לתאר כיצד איתר את המקור, עליו להסביר את הקשר בין המקור לבין העדות ולהסביר במה המקור מועיל להבנת העדות.

8. "הדים לעדות"- רפלקציה אישית ו/או קבוצתית:

על כל תלמיד לכתוב רפלקציה על התהליך שעבר.

המורה יחליט האם נדרשת גם רפלקציה קבוצתית בנוסף לרפלקציה האישית.

להלן הצעות לשאלות רפלקציה:

רפלקציה אישית

- א. כיצד הרגשתי כשנדוע לי על העבודה, שעלינו לעשות? למה ציפיתי?
- ב. ממה חששתי לפני העדות?
- ג. כיצד התכוננתי לקראת המפגש עם איש העדות? האם ההכנה סייעה לי / מה היה חסר לי?
- ד. מה הרגשתי כששמעתי את העדות?
- ה. מה למדתי מהמפגש שלא הייתי לומד בדרך אחרת?
- ו. התלבטויות שונות בהן נתקלת במהלך העבודה- מה היו האפשרויות? באיזה בחרתי ומדוע?
- ז. מהו החלק בעבודה ממנו נהניתי ביותר?
- ח. איזו יכולת חדשה פיתחתי במהלך העבודה?
- ט. האם התוצר שייצרתם והגשתם מספק אותך? אם התשובה שלילית כיצד היית משפר זאת?
- יב. במה תרמתי לחברי הקבוצה שלי? באיזו דרך נקטתי כדי לשכנע אותם כשהדבר נדרש?
- יג. מה למדת לחיים/ מה לקחת אתך כערך לעתיד?

משרד החינוך
מינהל החינוך הדתי
הפיקוח על היסטוריה ואזרחות בחמ"ד

רפלקציה קבוצתית (בנוסף לרפלקציה אישית, לבחירת המורה):

- א. כיצד חילקתם את המשימות בצוות?
- ב. איזה שלב בעבודה היה קשה לכם? איך התגברתם על הקושי?
- ג. מה היה כוחה של הקבוצה? במה הרגשתם זאת?
- ד. מדוע בחרתם להביא את המקור המסוים שמצאתם?
- ה. אם הייתם עושים את העבודה שוב - מה הייתם עושים אחרת?

9 : אופן הגשת העבודה :

התלמידים יבחרו כיצד להגיש את מטלת חמ"ד ועד.

להלן הצעות שונות :

- א. **עבודה כתובה** - בהיקף של 6-10 עמודים. בעבודה יש לכתוב ראש פרקים כולל תוכן עניינים ומבוא באופן מסודר.
דף פתיחה עם הכותרת חמ"ד ועד, שמות התלמידים, שם בית הספר ושם המורה.
  1. מבוא : הכנה לעדות- דף מידע לפני היציאה לראיון (1-2 עמודים)
  2. פרק א' : סיפור העדות : סיכום עיקרי העדות. יש לשמור על רצף היסטורי. תלמידים המתקשים בכך יוכלו להגיש תמלול של שאלות ותשובות (2-3 עמודים).
  3. פרק ב' : ארבעה מרכיבי עדות (עמוד אחד)
  4. פרק ג' : הצגה וניתוח מקור מידע (עמוד 1)
  5. פרק ד' : רפלקציה אישית (וקבוצתית – רשות, לפי החלטת המורה) (עמוד 1)
  6. ביבליוגרפיה – רישום מקורות מדויק.יש לצרף תמונה של איש העדות יחד עם התלמידים המראיינים.
העבודה תיכתב בגופן דוד (David) גודל 12. רווח שורה וחצי.
כותרות המשנה תיכתבנה באותו גופן וגודל, אך **באופן מודגש**.

משרד החינוך
מינהל החינוך הדתי
הפיקוח על היסטוריה ואזרחות בחמ"ד

ב. **מצגת** - בהיקף כ-10 שקפים.

יש לכלול במצגת:

1. מבוא: הכנה לעדות: ניתן לייצג את המרכיבים בציר זמן אינטראקטיבי, תרשים מידע היסטורי, תיאור ויזואלי של המקום או האירוע.
  2. פרק א': סיפור העדות: הצגת נקודות מרכזיות שעלו במהלך הריאיון.
  3. מרכיבי עדות: הצגת ארבעה מרכיבי העדות עם הפניה מדויקת אל מקור המידע. ניתן להציג בכל אופן ויזואלי.
  4. הצגת המקור אותו איתרו התלמידים.
  5. "הדים לעדות": רפלקציה אישית ו/או קבוצתית.
- יש לצרף תמונה/סרטון של איש העדות יחד עם התלמידים המראיינים.
- המצגת יכולה להכיל מגוון רחב של מקורות חזותיים, קטעי שמע, סרטונים, שירים, קישורים לאתרים רלוונטיים, תרשימים, מפות ועוד.

ג. **סרטון** - בהיקף של 5-10 דקות.

1. צילום הריאיון עם איש העדות באיכות צילום והקלטה ראויים.
  2. שקופית מידע הכוללת פרטים אינפורמטיביים על תחנות עיקריות בחיי העד מלידתו ועד יום העדות.
  3. עריכה של קטעים מרכזיים מתוך הריאיון, ולפחות 2-3 סיפורים אישיים וקהילתיים/משפחתיים.
  4. מרכיבי עדות: הצגת ארבעה מרכיבי עדות עם הפניה מדויקת אל מקור המידע.
  5. הצגת המקור אותו איתרו התלמידים (הסרטה או שקופית)
  6. "הדים לעדות": הסרטת התלמידים/שקופית כתובה.
- התוצר הסופי ישקף את חווית המפגש עם איש העדות תוך מתן ביטוי ליצירה אישית של התלמידים.
- יש לשים דגש על איסוף המידע והמקורות ועל נקודת מבט לרגשות התלמידים והתהליך אותו עברו.
- לבתי ספר המעוניינים בכך, ניתן להעלות את העדויות לאתר הקשר הרב-דורי.
- להתרשמות: <http://www.ravdori.co.il>

משרד החינוך
מינהל החינוך הדתי
הפיקוח על היסטוריה ואזרחות בחמ"ד

10. מחוון-

8

המחוון מגדיר שלוש רמות הערכה, עפ"י ההגדרות הבאות (מצורפת טבלת ניקוד):

המרכיב בעבודה	קריטריונים	השיג את המטרה (במלואה/מצטיין)	השיג את המטרה באופן חלקי (בינוני)	לא השיג את המטרה (הישגיו נמוכים מאד)
מבוא (15 נקודות)	הכנה לעדות, הרקע ההיסטורי ותקציר קורות חייו של איש העדות מוצגים באופן ברור, תוך הצגת מרכיבי העדות והבהרת מושגים מרכזיים.	11-15	6-10	1-5
גוף העבודה ניתוח העדות (35 נקודות)	העדות מובאת בצורה מסודרת מבחינה כרונולוגית, ומנוסחת כרצף סיפורי ברור.	11-15	6-10	1-5
	דרך הצגת מרכיבי העדות- מורחבת בהיקף הנדרש. נעשה שימוש במקור מידע אחד לפחות ומאוזכר בעבודה (ע"י רישום ביבליוגרפי תקני) מרכיבי העדות צריכים להכיל התייחסות לזמן, מקום, רקע, תיאור, מאפיינים ייחודיים למקום או לאירוע המתואר	8-10	4-7	1-3
	איתור מידע- שימוש במקור מידע רלוונטי ותואם הן מבחינת תוכן העדות והן מבחינה כרונולוגית	8-10	4-7	1-3
עיצוב- וכללי כתיבה אקדמיים (15 נקודות)	כתיבה תקנית כותרות, כתיב, תוכן עניינים, ביבליוגרפיה, תמונה שימוש בשפה ברורה צורה חיצונית: עימוד, הגשת מסמך רציף. התוצר (הרלוונטי) מלווה במגוון רחב של אמצעי המחשה ויזואליים	8-10	4-7	1-3

משרד החינוך
מינהל החינוך הדתי
הפיקוח על היסטוריה ואזרחות בחמ"ד

1-5	6-10	11-15	עמידה בכללים ובהנחיות : הגשת מטלות בזמן. עריכת שינויים בטיוטת העבודה בהתאם להנחיות המורה.	עבודת צוות- ציון קבוצתי- (10 נקודות)
1-3	4-7	8-10		
1-9	10-15	16-20	מידת ההשקעה בעבודה (כללי) תרומה לאיסוף חומר וכתיבה תרומה לאווירה חיובית לקיחת אחריות, יוזמה ומנהיגות	השקעה אישית ציון אישי- הערכה עצמית(10).
1-3	4-7	8-10		
1-5	6-10	11-15	התלמיד הראה יכולת ניתוח ובחינה של העבודה תוך הצגת כתיבה ביקורתית/הבעת עמדה והצליח להסיק מסקנות /הפקת לקחים להתנהגות עתידית. התלמיד זיהה ערך והצליח להציג התייחסות ביקורתית /או זווית ראייה נוספת לערך המוצע.	רפלקציה והתייחסות ערכית (15 נקודות)
1-3	4-5	6-10	תוספת של עד 10 נק' מעל הציון הכולל	רשות – פרזנטציה

הנחיות למורה:

סדנת הכנה לראיונות:

הצעה א':

מהו ראיון?

מפגש פנים אל פנים עם המרואיין ושאלת שאלות על פי תכנון מראש. המראיין מקליט את התשובות, מנתח ומפיק מהן מידע לאחר מכן.

- מה תשיבותו? הראיון הנו כלי מחקר המאפשר השגת מידע שלא ניתן להשיגו בכל דרך אחרת (תצפית / שאלון).
- לשם מה אנו זקוקים לו? הראיון משמש לנו ככלי עזר בלמידה על מנת להבין נושא / להשלים את הבנת הנושא.

ישנם שלושה סוגי ראיונות:

ראיון מובנה - בו השאלות, סדרן וניסוחן קבועים לכל המרואיינים. יתרונו: קל לסכם ולנתח את הנתונים.

חסרונו: סכנה לאבד מידע חשוב שעליו לא חשבו מראש.

ראיון פתוח - בו יש רק נושא לראיון, אין שאלות קבועות, והראיון מתקדם בהתאם לתכנים שמעלה המרואיין. יתרונו: גמישות רבה להעלות נושאים מצד המרואיין והמראיין.

חסרונו: איסוף כמות מידע שונה מהמרואיינים השונים, סכנה של איבוד כיוון או התמקדות בפרט אחד וקושי בסיכום וניתוח הנתונים.

ראיון חצי מובנה - בו יש שאלות קבועות, אך גם גמישות לאור תוכן הראיון. סוג זה נהנה מרוב יתרונות הראיון המובנה והראיון הפתוח.

מהו הסוג המתאים ביותר לראיון ניצולים?

ראיון חצי מובנה - שכן הוא מאפשר את החוויה הבלתי אמצעית, לצד האפשרות לקבלת המידע הדרוש לשם כתיבת עבודת החקר.

פעילות ראשונה:

נסחו עשר שאלות שבכוונתכם לשאול את איש / אשת העדות?

מטרת השלב הזה הוא לאפשר לתלמיד לשאול באופן חופשי ללא מגבלות. לאחר מכן נבחן את השאלות

משרד החינוך מינהל החינוך הדתי

הפיקוח על היסטוריה ואזרחות בחמ"ד

במליאה (או בקבוצות קטנות) לאור הקריטריונים הבאים: האם השאלות ענייניות? האם השאלות מביכות?
האם השאלות תעזורנה לכם להגיע למידע אותו אתם רוצים להשיג מהריאיון?

האם ניסוח השאלות תקין מבחינה לשונית?

האם ניסוח השאלה מאפשר למרואיין לתת תשובה מלאה במקום תשובה של כן או לא?

פעילות שנייה:

נשאל את התלמידים - האם לא היה חסר משהו בתהליך שעשינו?

כאן המקום לעבור עם התלמידים תהליך של מטה-קוגניציה ולהרחיב מעט על ראיונות בכלל.

כאשר אנו מתכוננים לראיון עלינו להתכונן בשני ממדים:

איסוף חומר רקע רלוונטי, על הנושא, התקופה והסיפור על מנת שנוכל לשאול את השאלות הנכונות ולהרחיב

את הבנתנו. ככל שנדע יותר את הסיפור ההיסטורי, נוכל לשאול שאלות ולקבל תמונה יותר שלמה.

הבהרת מטרות הריאיון - כדי שנוכל להפיק ממנו את המרב ולהשיג את המטרה לשמה ערכנו אותו.

הצעה ב':

מהן מטרות הריאיון?

כדאי לשאול את השאלות בכיתה באופן פתוח ולאחר מכן לחדד את הדברים.

אנו מעוניינים לשמוע את תולדות חייו, משפחתו וקהילתו של איש העדות לפני השואה או העלייה למדינת ישראל,

וכן מידע על דרכי ההתמודדות עם הקשיים שחוה בשואה או בהגעתו למדינת ישראל. לגבי ניצול שואה - כיצד

השתקם לאחר השואה.

שלב ראשון:

יש לערוך טבלה - יש לכתוב מהן מטרות הריאיון, ובמקביל יש לכתוב שאלות למרואיין:

שאלות	מטרות

משרד החינוך
מינהל החינוך הדתי
הפיקוח על היסטוריה ואזרחות בחמ"ד

--	--

בעת בניית השאלון, יש להקפיד על:

- י שאלות קצרות, בהירות ומובנות
- י שאלות פתוחות
- י סדר השאלות – מהכלל אל הפרט
- י היבטים שונים של הנושא
- י בכל תחום – מספר שאלות
- י לשים לב שהשאלה לא תביע את עמדת השואל בנושא

שלב שני:

ניערך לקראת הריאיון ותיעודו. יש להסביר לתלמידים, כי לפני ובמהלך הריאיון עלינו:

1. לבדוק האם המקום שנקבע לראיון מתאים?
2. האם המקום שקט, על מנת שההקלטה תצלח?
3. האם הזמן שהוקצה לראיון מספיק?
4. להקשיב לדברי המרואיין.
5. לשאול את השאלות בהתאם למתרחש בריאיון (לאו דווקא לפי הסדר). לעיתים, המרואיין ייתן לנו תשובה לפני ששאלנו את השאלה.
6. לעיתים נצטרך להוסיף שאלות לאור ההתרחשות והנאמר בעת הריאיון.

שלב שלישי:

עריכת הריאיון -

בסמוך לראיון יש להכין לכל תלמיד דף שאלות קצר:

1. כתוב מה היה החלק המרגש ביותר במהלך הריאיון.
2. כתוב האם היה חלק מביך במהלך הריאיון.
3. ממה חששת לקראת הריאיון, מדוע?
4. אם היית עורך שוב את הריאיון, מה היית משנה?
5. מה היתרונות והחסרונות של עריכת הריאיון בזוג?
6. מהו הדבר החדש שלמדת בעקבות המפגש עם העד?
כמובן, שאם מתאפשר כדאי לערוך משוב בע"פ בכתה לסיכום הריאיון.

משרד החינוך
מינהל החינוך הדתי
הפיקוח על היסטוריה ואזרחות בחמ"ד

הצעה ג':

בשעורים קודמים התלמידים התנסו בכתיבת השאלות לראיון ובכתיבת תמליל הריאיון. בשיעור זה נעסוק בארגון המידע שנאסף, לשימוש התלמידים בהתאם למטרות שהוגדרו בתחילת הריאיון.

היערכות לקראת השיעור:

בכיתה - בקשו מן התלמידים להביא את החומרים הבאים: דף המידע, דף השאלות ותמליל הריאיון.
בחדר מחשב - בקשו מן התלמידים להביא את הקבצים הבאים: דף המידע, דף השאלות ותמליל הריאיון.
הקצאת זמן - 45 דקות.

מהלך הפעילות

- התלמיד יבדוק מה היו מטרותיו בתחילת התהליך
- התלמיד ילקט מהחומרים אשר אסף את המידע הרלוונטי
- התלמיד ישקול מהי הדרך הטובה ביותר לארגן את המידע לשימוש נוסף בהתאם למטרה.

לתלמיד: לקראת ריאיון- סדנה לבניית ראיון עם איש/העדות:

פעילות ראשונה

נסחו 10 שאלות שבכוונתכם לשאול את איש העדות?

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____
9. _____
10. _____

בדקו את עצמכם:

משרד החינוך
מינהל החינוך הדתי
הפיקוח על היסטוריה ואזרחות בחמ"ד

האם השאלות ענייניות?

האם השאלות מביכות?

האם השאלות תעזורנה לכם להגיע למידע אותו אתם רוצים להשיג מהריאיון?

האם ניסוח השאלות שלכם תקין מבחינה לשונית?

האם ניסוח השאלה מאפשר למרואיין לתת תשובה מלאה במקום תשובה של כן או לא?

טיפים לעריכת ריאיון מוצלח:

בכל ריאיון יש שלושה שותפים לפחות:

ý מראיין

ý מרואיין

ý מכשיר-הקלטה

לפני כל ריאיון חייבים:

ý להרחיב ידע בנושא הריאיון

ý לקיים פגישה מקדימה ובה להגדיר את המטרות. יש לבדוק את התנאים הפיזיים.

ý לחפש מקום שקט להקלטה.

במהלך הכנת השאלות יש להביא בחשבון:

ý מטרת הריאיון – מה אנחנו רוצים להשיג?

ý שאלות הריאיון – מדוע שואלים שאלות אלו?

ý רצף הריאיון – באיזה סדר יש לשאול את השאלות וכיצד לחלק את הזמן?

ý תיעוד הריאיון – הקלטה, צילום.

בעת בניית השאלון, יש להקפיד על:

ý שאלות קצרות, בהירות ומובנות

ý שאלות פתוחות

ý סדר השאלות – מהכלל אל הפרט

ý אספקטים שונים של הנושא

ý בכל תחום – מספר שאלות

ý לשים לב שהשאלה לא תביע את עמדת השואל בנושא

בעת הריאיון:

ý הקשב, עקוב אחר דברי המרואיין, ובהתאם שאל את השאלות.

ý שאל לגבי נושאים לא ברורים. המנע משאלות מנחות או מובילות.

משרד החינוך מינהל החינוך הדתי

הפיקוח על היסטוריה ואזרחות בחמ"ד

- ý שאל שאלות פתוחות. אל תקטע את המרואיין, בקש סיפור, תיאור של דוגמאות.
- ý בקש מהמרואיין לשחזר, אבל לא "האם אתה זוכר...?", "אלא: "מה קרה אז...?", "האם תוכל להרחיב בנושא...?", "האם יש חוויה שזכורה לך במיוחד מ...?"
- ý בראיון אסור למראיין להביע דעה או עמדה.
- ý שאל שאלות הבהרה (כשלא מבינים דבר מה): מה כוונתך... במילים אחרות, אתה אומר ש...
- ý לעיתים נצטרך להוסיף שאלות לאור ההתרחשות והנאמר בעת הריאיון.

בתיעוד הריאיון

- ý הקפד לרשום את הדברים כפי שנאמרו ללא מתן פרשנות ו/או עריכה לשונית.
- ý תאר את שפת הגוף של המרואיין לאורך הריאיון.
- ý רשום בצד הדף הערות/התרשמות / תחושות שלך במהלך הריאיון.